

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inšerata po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Nauk krvavega 30. junija v Nemčiji

„Za Brüningom - kaos“

Francoski pisatelj o polomu narodnega socializma v Nemčiji

V francoskem »Tempsu« je dne 7. julija izšel članek, ki ga je napisal Vladimir d'Ormesson o razmerah v Nemčiji in iz katerega radi imena, ki ga uživa pisatelj kot poznavalec Nemčije, posnemamo nekaj misli.

Leta 1931, piše d'Ormesson, sem prejel pismo od nekega nemškega prijatelja, ki se dobro spozna v notranji in zunanji politiki Nemčije, in ki mi pravi: »Vi se nikoli ne boste zadosti zavedali resnice, da pride za Brüningom zmešnjava in popolni kaos!« Ne spominjam se, da bi bil kdo boljši prerok, kot ta moj nemški prijatelj. Bolj ko človek študira Nemčijo, bolj ko se trudi, da bi razumel, kaj vse se tam dogaja, bolj prihaja do prepričanja, da se Nemčija narodnega socializma zares nahaja sredi uprav tragične zmešnjave.

Ko je prišel narodni socializem na oblast, je izjavljal, da bo obnovil Nemčijo na vseh področjih njenega življenja. Prvi meseci njegovega vladanja so prve iluzije potrdili. Val navdušenja, s katerim je zavladal narodni socializem, je bil tako goreč, da smo se spraševali, če se zares ne bodo zgodili še čudeži v novi Nemčiji. Danes so sanje prvih dni razblinjene. Ni treba biti pristranski, da priznamo, da je Hitlerjevo podjetje popolnoma spodletelo. In 30 junij — krvava nemška šentjernejska sobota — je hitlerizmu zadal udarec, ki ga nikoli več ne bo prebolel.

Polom na znotraj

Narodni socializem ni uspel v notranji politiki. Nikdar se gospodarska kriza v Nemčiji ni bila tako resna, nikoli denarne katastrofe nemške države tako katastrofalne, kot so danes. Državna banka nima več nobenega zlata. Trgovinska bilanca je strašno obremenjena za Nemčijo. Sirovine, ki jih rabi nemška industrija, ne prihajajo iz inozemstva. In država se pogreza v blazno gospodarsko avtarkijo. Na socialnem polju isti primanjkljaj. Brezposelnost je narasla, čeravno jo previdno skrivajo za imeni raznih patrijotičnih organizacij. Razredni boj med delavstvom in kapitalom traja neumljeno dalje, saj vidimo, kako se veliki kapitalisti bore proti malim revolucionarjem, kar dokazuje tudi streljanje 30. junija. Na moralnem področju ista žalostna slika. Verska volja je zavirala po vsej državi, čeravno jo prej. Katoličani zasramujejo, jih preganjajo, pobijajo. Protestanti razklani v dva tabora. Židji preganjani kot najhujši sovražniki. Tisk uklenjen v stotere verige. Razumski stanovi potlačeni in poginani v kot molčanje.

Polom na zunaj

Na področju zunanje politike ni nič boljše. Neuspeh glede Poljske. Pod svobodno vladavo bi bili državnik, ki je podpisal pogodbo s Poljsko, ubili, tako nasprotna je pravim idealom nemškega nacionalizma. Neuspeh glede Avstrije, kjer je ravno barbarstvo narodnega socializma rodilo doslej nepoznani avstrijski patrijotizem. Neuspeh glede Francije, s katero so odnosi danes desetkrat slabši, kot so bili pod svobodnimi vladami. Neuspeh v Angliji in v Zedinjenih državah, kjer danes Nemčijo obsojajo, kot je niso obsojali že celih 15 let. Neuspeh končno tudi glede Rusije, ki je bila prijateljica prejšnje Nemčije in ki jo je Hitlerjev režim uspel pognati med svoje nasprotnike.

Kaj vse je razdejal 30. junij

In vendar je res, da je imel narodni socializem, ko je nastopil, še nekaj za sebe. 30. junij je vse to z enim samim udarcem uničil. Čiste roke? Pustimo to. Preveč mrličev leži okrog po Nemčiji, ki jih zgodovina ne bo nikoli več pokrila s pozabljenjem. Krvavi madeži ostanejo v zgodovini. Ali nismo dovolj povedali, na kakšen barbarski način je bil umorjen general Schleicher, ali kako je bila ubita njegova žena, ki sta se baje hotela »upirati 60 oboroženim mesarjem«. Menda se nismo zadosti opisali sramotnega in blaznega umora vodje katoliške akcije dr. Klausenerja, ki je pregrešil »zločine«, da je branil drhovne vrednote proti gonom barbarstva. Da jih

sram.ni, namreč te »führerje« hitlerizma, da mahdajo sedaj po zraku z umazaniam perilom šefa Röhma in njegovih tovarišev, ko je vendar znano, da so vedeli vsi in da je vedel vsak, kaj se je v tej »družbi pretorijancev« že dolga leta dogajalo. Hitler je to svinjarijo dolga leta pokrival in prikrival. Danes pa se hoče delati presenečenega in ogorčenega. Prepozno, veliko prepozno! Nikdo ti ne bo nasledil! Nekdo je zapisal: Špante ni mogoče zgraditi na razvalinah Sodome!

Mladina? Kje je nemška mladina? Napadali oddelki so sli na »počitnice«, od koder jih ne bo več nazaj! Reichswehr je zahtevala njihovo kožo in jo je dobila. Kaj bo s temi stotisoči mladenci, ki so leta in leta v četverredih defilirali po ulicah in cestah Nemčije? Kaj bo z njimi, ki so bili navajeni na »zusammenmarschieren« in bodo sedaj šli past lenobo nazaj med ljudstvo? Nazaj v vrste tistih, ki jih je Hitler mislil iztebiti. Nemške mladine danes ni več.

Nemška edinstvo? Danes je zavladala v Nemčiji Reichswehr. In Reichswehr, to je Prusija! Torej bo znova zavladala Prusija. In kakšne bodo posledice. Prusija politično nikoli ni bila unitaristična, ker ve, da kot Prusija vse Nemčije

ne more prebaviti. Prusija bo zadovoljna, da bo imela v rokah armado. V ostalem pa tudi raznim avtonomijam, ki vzdržujejo konservativne tradicije, ni nasprotna. Ali bomo doživeli, da se bodo znova oglasili Bavarci, Virtemberžani, Saksonci, ki so z radostjo šli v zedinjeno Nemčijo, a ki ne bodo sprejeli zedinjene Prusije?

Navdušenje? Polet? Zaupanje? Morda se motim — saj je res, da se je lahko motiti o Nemčiji — toda jaz mislim, da bo dozdaj nemu navdušenju sledila velika duševna potlačnost in pobitost. V Nemčiji se takšni skoki iz enega ekstreme v drugega radi pripetijo. Režimski preroki naj napihujejo prsa in trobijo ven v svet, kar hočejo: nemški tisk, ki govori bolj s trebuhom, naj slavi kolikor se mu ljubi »sedanje zmago« in očiščenje režima, vse ne pomaga nič, s 30. junijem je režim izgubil nekaj važnega, nekaj osnovnega, ono, kar je dalu pokretu pogonsko silo. Polagoma se bo Nemčija

reznila. Stare ekipe, ki so stale za kulisami, prihajajo na dan. Hitler je njihov voditelj, ne pa njihov »führer«. Po Brüningu pride kaos! Toda kaj pride za kaosom?

Bivši drž. kancler dr. Brüning

Nakane komunistične internacionale

„Republika nemških Sovjetov“

Londonski list objavlja komunistični manifest za osvoboditev nemškega delavskega stanu

London, 15. julija. TG. Današnji »Times« priobčujejo senzacionalno vest iz Rige, da je osrednji odbor ruske komunistične stranke izdal poseben manifest pod imenom »Načrt za osvoboditev nemškega delavstva«, ki ga je sovjetska cenzura odobrila. Manifest je bil baže pripravljen že v tednu pred strašnim 30. junijem.

V proglasu beremo, da je komintern (osrednji odbor komunistične internacionale) trdno odločen, da »zruši hitlerjevsko državo do tal in do korenin«. Na mesto sedanje Nemčije naj se ustanovi »sovjetska republika Nemčije«, ki naj ostane za enkrat pod nadzorstvom komunistične internacionale in naj bo »bratsko povezana s sovjetsko Rusijo«. Nadalje zahteva manifest, »da je treba zaseči brez vsake odškodnine, vse banke, najvažnejše industrijske tovarne, vse železniško omrežje, vso veletrgovino, vse cerkveno imetje in vsa veleposilstvo«. Ravnotako je treba »napoditi iz stanovanj vse sedanje stanovanske parazite, ki prodajajo svojo lenobo, in porazdeliti njihova stanovanja med proletarijat.« Končno zahteva manifest, da je »treba črtati vse zasebne dolgeve in ustvariti močno rdečo armado, zvezano s sovjetskimi rdečimi vojskami«. V ostalem pa naj bi se trdno med seboj povezali vsi pokreti na Poljskem, na Češkoslovaškem, v Franciji in v Angliji.

Proglas, ki je namenjen za Nemčijo, se ne obrača samo na »nemški proletarijat«, marveč tudi na »srednje stanove« in na »razumništvo«, ki jih hitlerizem preganja in ki jim manifest svetuje, naj nemudoma odstranijo Hitlerjevo vladavo na ta način, da ne plačujejo več svojih davčnih obveznosti, niti elektrike, niti stanovanjskih najemnin. Hitler je namreč, po besedah manifesta, napravil iz Nemčije »zavezništvo na vojno najskrajše japonske kamarile in italijanskih mesarjev« (sic!), in je Nemčijo spremenil v pekel za delavski razred.

»Times« pripominja na koncu, da je manifest s takšnim besedilom morda res izšel, toda svarijo pred preveliko lahkovernostjo, ker ima nemška propaganda danes veliko vlogo, da na vse mogoče načine opere madeže krvave sobote in upraviči strahotno

kaznovanje nemških »upornikov«, tudi s tem, da jih spravlja v zvezo s komunistično internaciano. Generala Schleicherja? dr. Klausenerja? Ali bi se smejali, ali samo jokali?

„Samoumori ...“

Paris, 15. julija. b. Kratak in suhoparen brzojav oznanja vest, da je »izvršil samoumori« v koncentracijskem taborišču znani revolucionarni pisatelj Erich Mühsam, ki je posebno znan iz leta 1918, ko je kot pardnev-

ni komisar »rdeče republike nemških sovjeto« vodil oddelek za demobilizacijo. Obsojen je bil na 15 let ječe, a leta 1926 zopet izpuščen na svobodo. — Nova, dozdaj neobjavljena žrtev 30. junija je predsednik nar. soc. zdravniške zbornice dr. Emil Villain. — Tudi o tretjem sodniku von Papena dr. Hummelsteinu so se razširile vesti, da je ubit, ker je njegova družina že 15 dni brez vsakih vesti o njem. — V Leipzigu je bilo obsojenih 80 komunistov, v Göttingenu pa 100 komunistov zaradi zločinov iz leta 1930 na več let trajajočo robijo.

Hmeljarji zborujejo

Zalec, 15. julija.

Danes dopoldan je bil v Roblekovi dvorani običajni hmeljarski tabor, ki jih že dolga leta prireja Hmeljarsko društvo za Slovenijo pred začetkom vsakoletne sezone. Izredne razmere, ki vladajo letos v hmeljarstvu, so privabile na to zborovanje rekordno število hmeljarjev, da se postavijo v vseh vprašanih enotne smernice, po katerih naj se ravna v hmeljski sezoni naši producenti hmelja.

Zborovanje, ki ga je vodil društveni podpreds. g. Lorber, se je začelo ob pol 9 in je trajalo 1 uro in pol. Po pozdravnih besedah je na dolgo poročal o stanju hmeljskih nasadov društveni tajnik g. Petriček. Letos se nahajamo v izrednem položaju in je stanje na splošno povsod slabo, najslabše je pa s hmeljskimi nasadi na Češkem. Letos so v hmeljarstvu odgovarjala vsa pravila, teoretična in praktična. Starejši hmeljarji se spominjajo, da so že obirali hmelj v začetku avgusta, da bi bil pa zrel za obiranje že v začetku julija, kakor se je to pripetilo letos, se ne spominja nihče. Ker bo zaradi izrednih vremenskih prilik letos pridelek na splošno bolj pičel, zato je pričakovati, da bodo cene hmelju narasle.

Zaradi že omenjenih izrednih prilik je bilo tudi težko določiti natančnejši datum obiranja, kakor je bilo do sedaj v navadi. Nekateri hmeljarji so bili prisiljeni, da so z obiranjem že pričeli. Kako je položaj letos izredno zamotan, se razvidi najbolj iz dejstva, da dobimo na enem kolu kar po štiri vrste: dorašene kobule, napol dorašene, proti vrhu cvetlje in še višje cvetni nastavek. Iz tega vzroka bo šlo z obiranjem bolj počasi, ker bo treba obrati že zrele kobule najprej in nato pustiti, da dozore še ostale.

Iz istega vzroka nastane tudi težava glede mezd. Ker bo letos malo hmelja, bo treba tudi bolj malo obiralcev in bo obiranje dalje časa trajalo. Ker se rekrutirajo obiralci hmelja iz revnejših slojev, se je posebno poudarjalo, naj gledajo vsi hmeljarji na to, da bodo prišli obiralci na svoj račun. Končno je bilo po daljši debati sklenjeno naj se plačuje lanska mezda t. j. 1.50 od škafe in trikrat na dan hrana ali 2 Din od škafe brez hrane. Upoštevajoč izredno težak položaj, v katerem se nahajajo hmeljarji letos, naj dela vsak po svoji uvidenosti, pri tem pa gleda, da bodo prišli obiralci na svoj račun in na pošteno dnino. Naj se zato ravna hmeljarji po tem, kakšne nasade imajo. Ker je bil ves trud, da bi se izposlovala za obiralce polovična vožnja, zamen, zato je bil tudi sprejet predlog, naj hmeljarji plačajo obiralcem, če se polovična vožnja ne bo mogla doseči, vožnjo nazaj.

Nato se je posebno poudarjalo, naj se gleda na pravilno obiranje, sušenje, natančno sortiranje ter pravočasno basanje hmelja. Naš hmelj uživa v svetu predvsem sloves, da je lepo obran.

Pri naslednji točki dnevnega reda je bil napravljen sklep, naj se potom občinskih uradov in orožnikov prepreči vsako paberkovanje po tujih hmeljnikih. Kogar zasacijo v tujem hmeljniku v času, ko se končano dnevno delo, naj ga najstrožje kaznujejo.

Posebna pozornost je bila pri tem zborovanju posvečena nerealni kupitiji. Hmeljarsko društvo je sprejelo sklep, da bo podvzelo napram nerednim

kupcem, ki blago kupijo in ga ne plačajo po ceni, kakor so se pogodili, vse potrebne korake, da se takim trgovcem odvzame obrtni list in se s tem prepreči oškodovanje naših hmeljarjev s strani takih trgovcev.

Pred zaključkom zborovanja je g. Petriček še poudarjal, da se bodo cene hmelju stabilizirale šele, ko bo končano obiranje v vseh državah in da zato ne smemo hiteti s prodajo, ker bomo lahko vse in dobro prodali. In ker bo malo blaga, zato moramo hmelj tudi dobro obrati, ker bo šlo vse v denar. Hmeljarsko društvo bo dostavljalo redno tržna poročila podružnicam.

Po teh besedah je podpredsednik g. Lorber poročal, da je društvo dobilo pritožbe glede dosedanjega obiranja, da je bilo prepovršno, nato pa zaključil zborovanje, želeč vsem najboljših uspehov.

Kot zadnji je še spregovoril g. Jošt iz Gotovalji, ki je na kratko poudaril, da ne smemo biti preveliki optimisti glede prodaje, ker zna vse presenetiti Rusija, ki je v zadnjem času posadila zopet velike komplekse s hmeljem, odkoder pa nimamo nikakih poročil.

Nesreča v planinah

Celje, 15. julija.

Včeraj smo med celjskimi vestmi poročali, da se je v petek v Kamniških planinah ponesrečil Gerald Premšhak, sedmošolec celjske gimnazije in sin znanega celjskega zdravnika. Danes smo o tej nesreči dobili od očitveca, ki je bil pri tej turi sam navzoč, naslednje podrobnosti:

V petek po kosilu so odšli iz Logarjeve doline brata Dušan in Fedor Gradišnik, sinova celjskega lekarnarja, ponesrečeni Premšhak in metalurg Gajšek, vsi iz Celja, čez Okrešelj proti Mrzli gori. Med potjo so nabirali planike ter se vračali zopet nazaj v isti smeri preko Hudega praska, čez katerega so tudi srečno prišli. Pri vstopu v Hudi prask je pa Premšhaku zdrknilo in se je peljal po trebuhu kake tri metre navzdol, nato se je odbil ter padel meter globoko na prodišče, kjer je zadel z glavo v skalo. Takoj po nesreči je odšel Dušan Gradišnik na Okrešelj po pomoč, medtem ko je Gajšek ostal pri Premšhaku ter ga za silo obvezal. Iz Frischaufovega doma so prispeli nato z nosili reševalci prof. Stante, oskrbnik Jaka, vodnik Miha Plesnik in Gradišnik Fedor. Premšhaka so za silo še enkrat obvezali ter nato odnesli. Gradišnik je odšel po avto v Logarjevo dolino, ki je prišel približno do Logarjeve planine, do koder so z velikim naporom prinesli Premšhaka. Od tu so ga odpeljali v Planinski dom, kjer mu je nudil prvo pomoč g. dr. Zalokar, ki je ponesrečenca nato tudi sam spremljal v celjsko bolnišnico.

Smrtni padec z žrebeta

Planina pri Rakeku, 14. julija.

Mišič Frane, hlapec pri tukajšnjem trgovcu g. Alojziju Milaveu, je zajahal mlado žrebe. Nevajeno takega tovara je žrebe poskočilo, hlapec pa je padel na tla in si prebil lobanjo. Prepeljali so ga takoj z avtomobilom v ljubljansko bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl, ne da bi se zavedel. Bil je star šele 20 let.

Pogreb princa Henrika

V Delftu so slovesno pokopali pokojnega princa Henrika, moža nizozemske kraljice. Na željo pokojnika je bil mrliški voz, v katerega je bilo vpreženih osem črnih konj, ves v belem in v srebru. Tudi konji so bili ogrnjeni z belimi pregrinjali. Pokojni princ Henrik je svoj čas večkrat prišel v Slovenijo na lov.

Za boljšo bodočnost sadjarjev

Kongres sadnih trgovcev, izvoznikarjev in sadjarjev

Maribor, 15. julija.

Maribor je bil danes pozorišče važnega gospodarskega dogodka, kongresa sadnih izvoznikarjev, trgovcev in sadnih producentov. Prav za prav dveh kongresov, kajti sadni producenti so zborovali najprej ločeno v Vinarski in sadjarski šoli ter so na svojem zborovanju konkretizirali zahteve slovenskega sadjarstva napram sadni trgovini. Te zahteve so potem predložili kongresu izvoznikarjev in trgovcev, ki se je istočasno vršil v veliki Unionski dvorani, kamor so korporativno prišli tudi kmetje-sadjarji po zaključku svojega sestanka.

Kongres je imel zanimivo obeležje pravcatnega gospodarskega parlamenta: zbrali so se na njem poleg zainteresiranih skupin vsi vidnejši predstavniki slovenskega gospodarstva, došli so močne delegacije gospodarskih predstavnikov iz ostalih krajev naše države, navzoči so bili predstavniki inozemskih interesentov iz Avstrije, Nemčije, Češkoslovaške, Italije, Švice in Holandske ter zastopniki vseh važnejših vladnih in banovinskih gospodarskih institucij, ministrstev in zavodov.

Potek kongresa izvoznikarjev

Kongres izvoznikarjev se je vršil v veliki Unionski dvorani ter se ga je udeležilo okrog 500 delegatov in trgovcev. Predsedstvo je prevzel predsednik Društva izvoznikarjev Vojta Petković iz Beograda, ki je po uvodnem pozdravu predlagal, da se odpošlje udanostne brzojavke kralju ter brzojavni pozdravi ministrskemu predsedniku, trgovinskemu, kmetijskemu, prometnemu in zunanjemu ministru in banu.

V imenu banke uprave je pozdravil kongres inž. Zidanšek, v imenu mariborskega mesta župan dr. Lipold, v imenu zbornice TOI predsednik Jelačin, ki je načelno naglasil potrebo solidnosti v sadni trgovini, v imenu srbskih kmetovalcev dr. Velja Stojković, v imenu Združenja trgovcev v Mariboru podpredsednik Miloš Oset, za Kmetijsko družbo Petovar, za Sadjarsko in vrtnarsko društvo ravnatelj Priol ter predstavnik železniškega ravnateljstva v Ljubljani, ki je poudarjal, da bo železniška uprava pokazala za stremženja sadne trgovine popolno razumevanje.

Sledili so strokovni referati. Šef gospodarske sekcije konzularnega oddelka zunanjega ministrstva dr. Sihe Milčič je podal pregled gospodarske informacijske službe zunanjega ministrstva, ter preizkusil letosnje sadne letine v evropskih in izvenevropskih državah na podlagi poslednjih tozadevnih poročil. Zastopnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine Samurovič je poročal o možnostih razvoja sadne trgovine na podlagi trgovinskih pogodb z v poštev prihajajočimi državami ter podal pregled našega sadnega izvoza z ozirom na inozemske potrebe. Ravnatelj sadjarske in vinarske šole Priol je v strokovno zanimivem referatu razvil naloge, ki čakajo slovenske sadjarje v bodočnosti: gojitev tipiziranih vrst plemenitih namiznih jabolk, pa tudi koščičastega in lupinastega sadja.

Zborovanje sadnih producentov

Med tem, ko so zborovali v unionski dvorani trgovci-izvoznikarji, so se zbrali v vinarski šoli producenti, sami kmetje iz mariborske bližine in daleč okolice. Bilo jih je izredno mnogo, da je bila velika učilnica premala.

Zborovanje je vodil načelnik Kmetijske podružnice dr. Kovačič iz Maribora, navzoči pa so bili zastopniki oblasti z okr. glavarjem Makarjem na čelu, predsednik Kmet. družbe inž. Ferlinc s tajnikom Kafolom, med zborovalci pa minister v p. Ivan Vesenjak in drugi odlični predstavniki kmetijstva. — Prvi je obrazložil v daljšem govoru razvoj sadne trgovine ter pokret producentov za znosnejše razmerje do posredovalcev ravnatelj Ferlinc. Govorila sta za njim inž. Pahernik in okraj. glavar Makar. Predsednik dr. Kovačič je obrazložil stanje, v katerem se nahaja boj producentov za osamosvojitve ter predlagal, naj se izvoli poseben odbor producentov, ki bo izvedel vse sklepe zborovanja ter bo vodil zaščito kmetovalcev-sadjarjev napram sadnim trgovcem. Nastala je splošna debata, v katero so posegli:

Nato se je oglasil k besedi minister Veselj, ter iz lastnih bogatih izkušenj strokovnjaško obrazložil stališče kmetov-sadjarjev. Sedanje nezno stanje je le posledica proste trgo-

vine, ki jo je favoriziral liberalističen sistem. Današnja sadna trgovina je do tri četrtine nepoštena. Toliko ogoljufanih sadjarjev, kot jim imamo na Štajerskem, jih ni nikjer.

V debato je še posegel Miovič, nato pa se je izvolil odbor, ki bo izvršil sklepe zborovanja ter nastopal kot enoten predstavnik kmetov-producentov pri sadni trgovini. V odboru so kot predstavniki iz vseh sadnih okolišev vidnejši kmetovalci. Po izvolitvi odbora je bila prečitana resolucija, ki urejuje vsa glavna vprašanja ter daje odboru direktive.

Skupno zborovanje

sadnih izvoznikarjev in trgovcev ter kmetovalcev, ki so prišli s svojega sestanka v Vinarski šoli, se je nato nadaljevalo v Unionski dvorani. Podalo je dokaz, da se ni ustvarjena potrebna harmonija med sadno produkcijo in sadno trgovino, v glavnem iz razlogov, ki so jih navajali govorniki na zboro-

vanju producentov. Organizacijo sadnih trgovcev in izvoznikarjev čaka še velika naloga, da očisti svoje vrste vseh nesolidnih in nerealnih elementov, da si bo potem lahko pridobila zaupanje kmetovalcev. Poudariti pa je treba, da kmetje-producenti še vedno vidijo ideal sadne prodaje na združni podlagi, ki edina daje jamstvo popolnega kontakta med producentom in konzumentom. Do tega razmerja bo naše sadjarstvo končno moralo priti, da bo imel sadni producent res hasek od svojega truda. V tem smislu so bili izrečeni v debati mnogi dragoceni nasveti, ki naj bi jih tudi predstavniki oblasti upoštevali. — Za zaključek pa je podalo skupno zborovanje dokaz, da so si v enem stremženju izvoznikarjev in trgovcev, kakor tudi producentov enaka: nujna je potreba čim intenzivnejšega pospeševanja sadjarje, načrtnega gospodarstva v sadjarstvu in vsestranske podpore sadnega izvoza. Vse te zahteve so se izrazile v posebni obsejni resoluciji, ki se bo predložila merodajnim faktorjem kot temelj, na katerem naj se gradi v bodoče za prosep našega sadjarstva.

Obrtna razstava v Št. Vidu odprta

Ljubljana, 15. julija.

V bližnjem Št. Vidu nad Ljubljano so imeli danes praznik. Pod pokroviteljstvom bana dr. Marušića so priredili šentviški obrtniki lepo razstavo svojih izdelkov, ki bo odprta v ondolni šoli ves mesec. Razstava je bila danes dopolnena slovesno odprta. Za to priliko so šentvidčani lepo okrasili vso okolico šole; da bi dali prireditvi še svečanejši značaj, so sinoči pripravili tudi živo razsvetljavo šole in cerkve.

Danes dopolneno se je pred šolo nabralo mnogo domačinov in najuglednejših gostov iz Ljubljane in vse bližnje okolice. K slovesni otvoritvi razstave se je pripeljal ob enajstih dopoldne tudi ban dr. Marušić. Zbrane goste je najprej pozdravil šentviški župan Babnik, ki je poudaril važnost obrtništva v Št. Vidu, saj plačuje ta stan dve tretjini vseh davkov v občini. Brezposelnost in kriza žal ni prizanesla niti šentviškim obrtnikom. Zato je bila prirejena ta razstava, ki naj pokaže, kaj domači obrtniki znajo; če bo razstava pridobila obrtnikom novih odjemalcev ter tako omilila hudo krizo v občini, bo popolnoma dosegla svoj namen. Župan se je zahvalil tudi banu dr. Marušiću, ki je s svojo osebo navzočnostjo pri otvoritvi dal prireditvi širši značaj, z denarno podporo banovine pa je tudi znatno prispeval k razstavi same.

Za poslušcem Komanom in tremi šolarji, ki so pozdravili bana in druge goste, je predsednik Društva jugoslovanskih obrtnikov, podružnice v Št. Vidu, g. Vrhovec osebno pozdravil najprej bana, nato pa po vrsti vse odličnejše goste. Med drugimi so bili navzoči: za bansko upravo dr. Marušić, zastopnik okrajnega glavarja g. svetnik Kelle, predsednik Društva jugoslovanskih obrtnikov v Ljubljani g. L. Pičman, zastopnik MOL dr. Rupnik, senator dr. Rožič, glavni ravnatelj obrtne banke iz Beograda dr. Milan Dragič, ravnatelj škofijske gimnazije v Št. Vidu dr. Ratajček, ravnatelj mešanske šole v Št. Vidu g. Pečjak, zastopnik TOI v Ljubljani g. Rehek in drugi. S posebnim poudarkom se je g. predsednik Vrhovec spomnil domačih deklet, ki so napile dovolj vencev, da se je vsa razstava lepo okrasila. V daljšem govoru je potem g. Vrhovec razvil brige in težave šentviških obrtnikov, ki razen v pridnosti in solidnosti svojih izdelkov iščejo opore tudi v svojih strokovnih organizacijah. Moč in pomen strnjene, sistematične dela obrtniških organizacij naj pokaže tudi ta razstava. Če bi bili obrtniki v vsej državi tako skrbno in popolno organizirani, kakor pri nas, bi moralo obrtništvo na vseh poljih zavzeti drugačen pomen, kakor ga žal danes zavzema. Vsa organizacija pa seveda ne zaleže ničesar, če obrtniki tudi vsak zase s svojimi izdelki ne skušajo ustvarjati čim popolnejše, vsakemu posameznemu okusu odgovarjajoče. V tem oziru hodijo šentviški obrtniki že dolga leta svoja pota: njih solidnost je znana in tudi danes se bomo prepričali, da se je vsak potrudil, da pokaže čim lepšo mojstrovino. Šentviški obrtniki se zavedajo, da je kakovost izdelkov danes bolj kakor kdaj važna. Povojna doba nas je sicer nekoliko razvabila; solidnost je skoraj popustila na račun množice izdelkov. Ta doba je bila za obrtništvo nauk, ki je zopet utrdil staro resnico, da imajo le solidna dela stalno vrednost in solidni mojstri stalne odjemalce. Ob koncu svojega govora je predsednik g. Vrhovec predlagal udanostno brzojavko vladarju Aleksandru, pozdravno brzojavko pa trgovinsko ministru dr. Demetroviču, nakar je godba zazigrala državno himno.

Kot predsednik društva jugoslovanskih obrtnikov je šentviškim obrtnikom čestital g. Pičman

iz Ljubljane, ki je enako poudarjal važnost močne strokovne organizacije, ki edina poleg pridnosti more koristiti obrtnikom.

Končno je povzel besedo ban dr. Marušić: Mnogo poguma, marljivosti, odločne volje je bilo treba, da ste šentviški obrtniki premagali vse težave ter končno ustvarili zamisel prireditelje. Naša doba obrtniškega stanu ni prijazna, svet se

Tabor slovenskih beguncev

Naši nesrečni primorski bratje o svojih narodnih težnjah

Grosuplje, 15. julija.

Za danes je bil napovedan shod emigrantov v Grosuplju, ki je dopoldne potekel prav lepo. Popoldanski načrt pa jim je prekršilo slabo vreme. Za zbirališče so si izbrali travnik ob potoku na tako zvanem Logu pod Praprečami, kamor je prišlo veliko število emigrantov. Na zborovanje je prišlo več zastopnikov in delegatov, tako g. dr. Ivan Čok, zastopnik in predsednik Emigrantskega Saveza v Beogradu, in mnogo drugih zastopnikov raznih organizacij naših primorskih Slovencev.

Zborovanje je otvoril okrog desete ure g. dr. Ivan Čok. Izvoljeni predsednik je prečital imena vseh žrtiev, padlih pod fašističnim terorjem. Nato je dal besedo g. dr. Ivanu Čoku.

G. dr. Čok je zahteval potrebo taborov. Opisal je na kratko težke čase, ki se nič ne izboljšujejo. Označil je težki položaj emigrantov, v katerem se sedaj borijo: »Mi smo odrgani od zemlje, od naše domače grude, dočim jo drugi lahko obdelujejo. Zato se vsi emigranti združimo v taborih s pravim bratstvom, da pomagamo drug drugemu. Zelim, da ne bi danes govorniki samo nastopali in navduševali. Nalo je prešel na vprašanje zunanje politike, na položaj Italije in Jugoslavije in na odnose med Italijo in Jugoslavijo.

Zato pa se je treba obrniti na ves zunanji politični položaj vse Evrope, pravi g. predavatelj, »ker se ni našla garancija in stabilnost, ki bi dala Evropi mir. Nekdo so hoteli vzdržati red v Evropi rimski cesarji, pozneje nemški cesarji; Napoleon je hotel ustvariti Evropsko cesarstvo, Sv. albanca je bila ustanovljena, pa vse to ni nič pomagalo. V zadnjem času pa se hočejo na eni strani združiti Angliji, Francozi in Rusi, da vzdržijo red v Evropi, na drugi strani pa je Mussolini zasnoval pak četvorice, da bi povežala vsa Evropa. Koncepta je bila sicer dobra, toda stvar ni bila resno zamišljena in Mussolini je gledal preveč subjektivno. Imel je s tem namen, da izvede revizijo mej, zlasti na korist Italije. Pak je moral propasti.

Dalje je govoril o znanjopolitičnem položaju Italije. Označil je Mussolinija in njegovo politiko, kjer pravi, da je Mussolini imel že spetkeča ves našt. Toda doživel je neuspeh zlasti na Balkanu, kjer je hotel dominirati kot v Podonavju. »Mislim, da bo postal s balkanskimi diplomati kot mačka z misko. Bil je že gotov svojih uspehov, toda zaenkrat mu je splošleto. Aleksandrova politika — Balkanski pakt — je prisilila Albanijo in Bolgarijo, da se preorientirajo. Albanija bo vsak čas popolnoma odtrgana od Italije. T o so nam dobro pokazali zadnji dogodki pri Draču. Čas, ko bomo z Bolgari v popolni zvezi, ni daleč.

Nato je prešel na vprašanje, kakšno stališče naj zavzamejo emigranti v teh odnosih, in pravi:

Drug glas: ... mi pošteni ... osiveli v borbi ... žrtve ...

Tretji glas: ... pobiti ... poklati, razmrevati ... razsekati ... pomelati v vodo ... požgati ...

Prvi glas: ... ne vedo, kaj hočejo ...

Pa se zaslisi tenak glas: »Mi tudi ne ...

Prvi glas (menda nadaljuje): ... mi smo odgovorni ... naša najboljša volja ... oni pa ne znajo ... so mladi in brez prakse ...

Pa se oglasil nov glas, krepak in močan: ...

Pri nas je tako, da je vse zmešano! Mi prireamo shode, ljudi pa ni. To je škandal. Se predsednika ni. Vše je zbežano in nahujskano. Ljudje so kakor obsedeni. Samo službe hočejo imeti. Pa denarja hočejo imeti, obilno denarja. Kdo ga naj pa daje? Mar mi, ki ga sami nimamo? Pa same nove ljudi zahtevajo, povsod same nove ljudi! Celo v banke! Kaj pa naj tam počno tisti novi ljudje? Saj že eizar ne znajo poštno kaditi — za take ljudi so dobre »drave«, ne pa cigare. Če pojde to tako naprej, bomo ob vse ...

Hrup in vpitje: »Tako je, tako je! Doli z njimi!

Krepak glas nadaljuje: »Zato predlagam, naj vlada vse to prepreči z vsemi sredstvi. Najprej pa naj prepove izdelovanje nogavic in marel ...

Zapoje zvonec. Nekaj zaškriplje, kakor če vstane težak in obilen gospod z bolj šibkega stola. Hranje in pokajevanje. Potem pa se oglasil glas:

»Veste, gospodje, ja, jaz se nisem mislil oglašiti, ker me v prsih nekaj duši ... z dohtarji je pa kriz, ja. Ker so se pa oglašili pred menoj že tako odlični gospodje, mislim, da moram tudi jaz povedati nekaj ...

Torej, eden je nekaj govoril o marelah. Das ist ganz richtig! Ampak, jaz mislim, da listo o marelah le ni tako; das is ganz anders! Jaz mislim

mehanizira, industrijski izdelki so prevzeli tržišča, mrtev stroj izpodirva dele živih človeških rok. Tega toka ustaviti ne moremo, niti ne želimo, ker je prirodna posledica vsestranskega napredka zadnjih desetletij. Toda industrija s svojimi izdelki ne more povsem zadovoljiti osebnega okusa človeka. Zato bo ročno delo, ki ga odlikuje solidna kakovost ter estetski okus, zmerom našlo za službeno priznanje. Ze leta in leta obudujemo na ljubljanskih velesejnih razstavljenih pohištvo šentviških mizarjev. Na te izdelke smo zlasti zato ponosni, ker so izvršeni z domačim denarjem, z žulji naših domačih ljudi, ki so deloma sami deloma s pomočjo domačih arhitektov, izgotovili tudi narčte. Izkušnje na ljubljanskih velesejnih so prepričale šentviške obrtnike, da jim take razstave prinašajo tudi gnotne koristi. Zato ste se zdaj vsi šentviški obrtniki združili in priredili sami to skupno razstavo. Zahvaljujem se prirediteljskemu odboru, ki mu načeluje zaslužni g. Vrhovec, za ves trud in poštvalnost, obenem pa čestitam k srečno ustvarjeni zamisli, izražajoč željo, da bi ta razstava uresničila vse nade, ki jih vanjo stavimo. Naj bi dvignila in razširila sloves šentviških obrtnikov in jim poleg moralnega zadoščenja odkrila tudi nove vires gnotnega blagostanja. V tem znamenju proglašam razstavo za odprto!

Vse govore je prenašala tudi ljubljanska radijska postaja.

Po končanih govorih so si gostje ogledali razstavo, ki je prirejena v vseh prostorih narodne šole. Najbolj so seveda izmed obrtnikov zastopani mizarji ki so se vsi v resnici potrudili, da pokažejo vsak čim lepše, čim popolnejše izdelke. Ta razstava je mal večejejem in šentvidčani bi dobro storili, ko bi s takimi razstavami nadaljevali. Vsi prostori v šoli so bili okusno prirejeni, tako, da je razstava tudi sama na sebi pestra in zanimiva. Mimo mizarskih izdelkov so posebno lepi vsi tapetniški izdelki, dalje je razstavljen okrove ter prostori v šoli so bili okusno prirejeni, tako, da okrasje k pohištvenim izdelkom, močno pa so zavili obrtniki.

»Mi emigranti smo važen faktor.

Interesi Jugoslovancev in interesi prebivalcev v Julijski krajini niso neodstotno identični. Legalnim putem hočemo doseči svoj smoter!

Nato je stopil na »govorniški oder«, ki je bil čisto priprost — tla med dvema državnima zastavama — g. prof. dr. Lavo Čermelj. Ta je obravnaval položaj naroda v Julijski krajini in naloge emigracije in rekel: »13. julija je bila štiri-najsta obletnica, ko so zažgali naš Narodni dom v Trstu. Trinajsti julij je za nas torej nekak memento.

Požig našega Narodnega doma je pričetek vsega gorja, ki je privedlo do smrti Gortana in drugih. Veliko jih je bilo in so še danes konfinirani. Požig našega doma je pričetek preganjanja, ki se še vedno nadaljuje. Naloga našega Saveza je, da bi na take dogodke opozarjal, zlasti na naših sestankih, kamor naj bi pošiljal govornike. Smoter emigrantov je irendentičen in pravilo, da od tega ne bodo odnehali. Program je samo eden: osvoboditi naše rojake. Savez pa naj daje splošna navodila.

Kot tretji govornik je nastopil g. prof. Ivan Rudolf. Ta je govoril o vlogi mladine v osvobodilnih pokreth. Začel je z dogmo: Reka, Trst, Gorica, Pola. »Od te dogme ne smemo popustiti. To so naše svetinje, katere pa moramo dobiti nazaj. Ne bomo kar prodirali oboroženi v Italijo, kot so prišli Italijani s fižolom in koruze v Istro, mi hočemo drugače. Kakor Italija vzgaja sovraštvo do nas, tako storimo tudi mi proti njej, kar bo nekaka protitež. Kar je veljalo za italijanske akademike, ko jim je prinesel Mussolini knjižo in puško, to naj velja tudi za nas.

S tem je bil dopoldanski program končan. Sledilo je kosilo. Na popoldanskem programu pa je bila zabava v prosti naravi, kopanje, deklamacije, pevске točke, nogomet in drugo. Toda radi slabega vremena je vse popoldanski program odpadel.

Nov grob

V Ljubljani je v soboto umrla gospa Magdalena Marn, nadučiteljeva vdova in mati načelnika banske uprave g. dr. Rudolfa Marna. Doživela je častljivo starost 90 let. Pogreb blagopokojne bo danes, v ponedeljek ob pol 6 popoldne s Poljan-ske ceste (Jožefiše) na pokopališče na Viču. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim naše globoko sožalje!

Tako naokrog

Te dni se je v Ljubljani pripravljalo na dež. To je nekaj čisto naravnega, kajti toliko kurjih oči, kakor jih imajo ljudje v Ljubljani, nimajo menda nikjer več na svetu in že začno ljudi boleti kurje oči, se mora narediti dež. Zato v Ljubljani tudi nikdar ni suše drugod kakor v žepih; tam namreč kurje oči ne rastejo.

Mene so tudi bolele kurje oči in te bolečine so bile vzrok, da se mjačel premišljevali, čemu ima človek prav za prav noze. Zato, da hodi? Kam pa? Dandanes vendar ni treba nikomur več nikamor hoditi, ker imamo letala. Mi smo letali včasih, ko smo se v šolo hodili, tudi v šolo, in ljubljanske ženske so obletele nekda v pičli uri vse svoje prijateljice, in otroci so letali po Golovu in na Gradu cele popoldneve brez letal (kar dokazuje, da letal niso iznašli v Ameriki, ampak že zdavnaj prej pri nas), toda takšno letanje dandanes ni več moderno. Dandanes morajo imeti posebno letalo, če hoče letati ali leteti in če hoče biti modern. Samo visokim gospodom ni treba imeti letal — ti frčejo tudi brez njih; pa tudi nekateri študentje so tako brihtni, da frče. Muhe in ženske pa brenče.

Tako se mi je mešalo po glavi vse vprek o kurjih očeh in o letalih, o visokih gospodin in o muhah — gospod tiskar lahko poslati tudi mu-lah, če mu muhe niso všeč —, dokler nisem prišel do spoznanja, da rabi človek noze le še zato, da prilze v kakšno ostarjalo ali kavarno. V Ljubljani se pa obisk ostarjaj skoraj več ne izplača, ker se sam dolčas noče več noter, pa se mi zdi zato boljše, če zalezem tu in tam v kakšno kavarno, kjer človek v miru božjem lahko prebira časopise in študira, kako se lažejo — drugi!

Tako sem torej v hudi vročini preteklega tedna od samega dolgega časa skrbno zavil svoje

kurje oči v lahke poletne čevlje in prilzeel srečno do mizice, ki je stala lepo v senci pod odprtim oknom velike hiše. Na mizi me je že čakal velik kup poliskanega papirja; tako velik kup, da cela Ljubljana ne bi prišla niti v najmanjšo zadrego, če bi prišla tudi najhujša kolera v deželo. Ko sem položil lepo svoje noge na en stol, ostale dele telesa pa na drugi stol — tako je sedaj moderno — in ko sem posikal svojo »črno« — kavo seveda, da mi ne bo kdo želel milinskega kamna na vrat — sem vzel najnovjšes v roke in začel prebirati naslove. In je hotela nesreča, da je stala že v prvem naslovu, ki sem ga zagledal, beseda »letaleci! O, to nesrečno letanje!

Stvar pa je bila branja vredna. Tam sem namreč bral, da sta dva letalca neko dolgo pot — ne preletela, ampak — prevadila! Ko sem bil majhen, smo doma včasih valili kakšne sode, naše koltje so valile jajca; ampak kakšnega pota ni v mojih mladih letih nihče valil, torej tudi ne prevadil. V vojni res nisem dolge poti od ruske meje do Ljubljane prehodil, ampak sem jo pretekel, da so me komaj hlače dobajale — prevadil je pa le nisem. To znanje danes samo letalci ... Vidite, to je velikanška stvar, kateri naj bi naši čestni odbori posvetili vso pažnjo, če nočejo lepega dne videti vseh svojih cest prevadenih. Čestni odbori morajo namreč nositi za ceste tudi odgovornost, pa če jo nosijo murgari v cekarjih, in morajo voditi o njih računa ...

Po tem branju sem prevadil svoje noge na drug stol, da uravnovesim bolečine svojih kurjih oči. Nisem pa bil s tem sitnim delom še prav gotov, ko sem moral skreniti svojo pažnjo nekemu precej znanemu glasu, ki je prihajal skozi okno nad mojo mizo.

... gospodje ... tega mi ne moremo trpeti ... To je divjanje ... brezvestnost ... boljše viziranje naroda ...

namreč, da ima tisti človek, ki izdeluje marel, čisto prav, če hodi okoli po deželi tudi vodo delat; kdo bo pa kupoval marel ali pa nove nogavice, če ne bo vode in dežja. Das is ganz klar! In pa nogavice — kam naj pa ljudje spravljajo denar, če ne v nogavice? Sehen sie, das is Nationalökonomie, meine Herren! Mi marel brez dežja in ni denarja brez nogavice! Zato res ne razumem, zakaj so nekateri gospodje tukaj tako hudi na tistega gospoda! Sicer ima pa tisti gospod, kakor slišim, tudi avtomobil, also is er a ganz anständiger Mensch, bitte sehr! S takimi ljudmi se že da govoriti. Mi, ki smo gospodje samih čistih duš in so bolj čistih sre in najčistejših rok, mi torej — e — nam torej se ni treba nič bati — nur ka Angst nöl und ka Guspust mit der Susi! To, kar je sedaj to je samo nekaj malega za kratek čas, ja, in če vam jaz povem, da je tako, potem je tudi tako ... Ja, vraga, kje je pa moja cigara? ...

Nato je zopet zaškrpalo, kakor zaškrpila na stolu, če se spusti nanj obilno telo, potem pa nisem slišal nič več drugega kakor: »Vrag naj vzame vse skupaj!

Nekaj minut kasneje pa sta prisledla dva gospoda k sosednji mizi, vsa upehana. Eden je bil tak kakor kakšen župan, pa ljubljanski župan to ni bil, ker tega poznam. Molče sta popila vsak svojo limonado, potem je pa rekel tisti, ki je bil župan podoban:

»Ali si jih slišal, te vrage? Imajo že prav, če jih — le naj jih, pa kar poštno naj jih! Če že vse leti, naj pa še ti lete ...

Naprej nisem več poslušal, ker sem začel misliti zopet na letalce in na noze in na kurje oči in na čiste roke, ki se jih nobeno mlo več ne prime. Položil sem na mizo štiri dinarje za kavo in še pol dinarja posebej, potem sem pa zaradi pozne ure kar letel v Tivoli delat dober vtia.

Nedeljski sport

Primorje:Hašk 3:1 (1:0)

Ljubljana, 15. julija.

Prvenstvene tekme vlečejo, z dobrim nasprotnikom pa še bolj, kar je pokazala današnja tekma med gornjima nasprotnikoma, ki sta privabila okrog 1500 gledalcev. Če kdaj, so gotovo prišli danes prijatelji črno-belih na svoj račun. Če izvzamemo zadnje četrt ure, ko so se potegnili domači v obrambo, moramo biti tudi z igro zadovoljni. Dober začetek, dober start v državno ligo so napravili črno-beli z današnjo tekmo, ki je bila najboljša reklama za letošnje državno prvenstvo. Kaže, da se bo naš nogomet le počasi dvignil z mrtve točke. Na drugi strani je pa dobro, da ovi Kranjci malo posvetijo zagrebškemu nogometu, odnosno Zagrebčanom, ki mislijo, da lahko pridejo k našim tiskom na sprehod.

Sodniku g. Petkoviću iz Belgrada so se predstavili moštvi v naslednjih postavah (tekma se je začela ob trideset na šest, namesto ob šestih, kakor je bilo napovedano):

Primorje: Stare — Hassl, Bertonec — Zemljak, Slamič, Boncelj — Janežič, Pupo, Makovec, Jež, Zemljak.

Hašk: Sijačič — Slivak, Golac — Petrak Z., Gaier, Kunst — Medarič, Horvat, Zeinert, Kornfeld, Petrak F.

Primorje se je danes pokazalo s svoje najboljše strani. Starec v голу je bil prav dober, gol, ki ga je spustil, pa ima le on na vesti. Ožja obramba je imela v Hasslu in Bertonecu zanesljiva čuvaja svojega svetlišča. V halfiniji so bili vsi prav dobri, najbolj se je pa tudi topot odlikoval

mali Boncelj. V napadu se je čutila vrzel, vsled blesiranega Pepčka, a so jo precej zakrili s svojo agilnostjo ostali napadalci. Zemljak je zadovoljil, a je bil nekoliko pod svojo običajno višino. Jež, kakor vedno siguran, Makovec pa je netočno predajal. Pupo in Janežič sta bila prav dobra. Nekaj zrelih šans so zastreljali, spremljala jih je tudi mala smola, a v obrambi so imeli pa tudi nekoliko sreče. V splošnem se lahko reče, da je enajststorična dobro zaigrala in je zmaga z omejenim rezultatom popolnoma zaslužena. Igrali so ves čas odprto igro, razen zadnjih 15 minut, ko so se iz razumljivih razlogov umaknili v obrambo.

Hašk je zaigral tudi, kakor smo pričakovali. Ima dobro obrambo in halfinijo, ki je delala domačemu napadu precejšnje preglavice. V halfiniji sta se posebno odlikovala Gaier in Kunst, napadu pa sta bila posebno nevarna Zeinert in Kornfeld. Gostje so dali prav lepo igro, vendar spričo dobro razpoloženosti enajststoričnih domačih niso mogli nič opraviti. Ko so dobili še dva gola zaporedoma, so bili precej iznenadeni, a so se zadnjih 15 minut zopet znašli ter so močno pritiskali. Več kot častnega gola niso mogli doseči.

Igra je bila fair, istotako tudi občinstvo, ki je dajalo le duška ob uspehih domačih.

Gole so zabili za domače Makovec v 44. minuti prvega, ter Pupo in Janežič v 4. in 5. minuti drugega polčasa. Za goste pa Zeinert v 32. minuti drugega polčasa.

Tekmo je sodil objektivno in dobro g. Petković iz Belgrada.

Hazena-Varšava: Ljubljana 3:1 (3:0)

Ljubljana, 14. julija.

Sobotna hazenska tekma med reprezentanco Varšave oziroma Poljske in reprezentanco Ljubljane, je bil pravi sportni užitek. Poljakine so že v Zagrebu zadivile vse zagrebški sportni svet; sedaj so pa prišle tudi v Ljubljano, kjer so nam pokazale res lep hazenski sport. Seveda so tudi naše igralke prisilile, da so nam tako zaigrale, kakor jih nismo vajeni videti. Ako bi imela naša dekleta več priložnosti za mednarodne tekme, smo lahko prepričani, da bi bile tudi one na taki višini, da jim zlepa ne bi bila kos kaka družina Evrope. Zanimanje za tekmo je bilo precejšnje, vendar bi lahko bila udeležba še večja.

V začetku se naše igralke nikakor niso mogle znajti. Igrale so precej dolgo zelo nervozno in so imele prevelik respekt pred Poljakinjami. Tudi postava ni bila posrečena, kar se je pokazalo v drugi polovici igre. Naša odlična igralka Bernikova spada v obrambo. V drugi polovici igre, ko so bile posamezne igralke pravilno razvrščene, Poljakine ne samo, da niso zabile nobenega gola več, tudi naše igralke so bile neprimerno bolj ofenzivne in menda ne pravimo preveč, če trdimo, da so bile skoraj ves čas enakovredne svojim tovarišicam iz Poljske. V splošnem pa moramo priznati, da naša dekleta ne znajo loviti žoge in tudi v streljanju na gol potrebujejo še precej vaje. Sicer so dovolj močna in tudi vzdržna so bila bolj kot smo mislili. Kaj bi šele pokazala, ako bi imela ona tak trening za seboj, kakor ga imajo Poljakine. Vratarica je rešila precej nevarnih situacij; manjka pa ji še potrebne rutine. Obramba je bila sama v drugi polovici na višku, ko je bila Bernikova v njej. Agilna je bila tudi naša druga reprezentantinja Omanova. V napadu pa je bila najboljša Mirtičeva Elza. Napad je delal vseskozi to napako, da je streljal previsoko. Priznati moramo, da je imel precej smole, saj je marsikatera žoga končala v golovi prečki.

Poljske igralke so v polni meri potrdile svoj glas, ki ga uživajo pri nas. Najodličnejša je bila

njihova vratarica, ki je vse ubranila. Izborna je bila tudi ožja obramba in halfinja, ob katerih se je razbila skoraj vsaka akcija domačega napada. Napad je bil izredno hiter in ofenziven, ki je ustvaril nebroj nevarnih situacij pred golom domačih. Zastreljal je tudi nekaj zrelih šans. Njegovo delo je bilo osobito uspešno v prvem polčasu. V drugi polovici igre pa so bile proti Bernikovi tudi najboljše akcije brez uspeha. V splošnem pa so napravile Poljakine s svojo igro najboljši utis in so zmago popolnoma zaslužile. Pokazale so nam hitro igro in pa pravilno lovenje žoge. Upajamo, da nam bo njihovo gostovanje že nekoliko pripomoglo za napredek te lepe dekliške sportne panoge.

Tekmo je sodil g. Zitnik prav dobro.

Varšava: Gorenjec 14:1 (10:1)

Občinstvo, ki je prisostvovalo tej tekmi, je bilo popolnoma zadovoljno. Saj je bilo še tako razvajejnim gledalcem zadoščeno. Take hazenske tekme Jesenice še niso videli. Bil je tempo, diktičan od Poljakinj, katerega so domačinke morale vzdržati in to od početnega udarca do zaključka. Gorenjke so bile presenečene in se niso takoj znašle in posledica 1 : 0 za Poljakine. Ta gol je Gorenjke vzdramil, da so postale aktivnejše ter v 4. min. izenačile. Nato je pričela padati serija golov po krivdi obrambe, še bolj pa po krivdi kril, ki se niso držale svojih mest.

V drugem polčasu je bila obramba in half linija na mestu in uspeh se je takoj pokazal. Dobro se je izkazala vratarica, ki obeta postati zelo dobra, par njenih akcij nam jamči to. Napad nima strelca. Center je zelo dober, le da žogo preveč zadržuje, v ostalem je pa obe ostali napadalki nadkriljevali. Upamo, da bo trener Gorenjeve družine tudi v tem izpopolnil svoje igralke. Sodil je z. s. g. Zupan zelo dobro.

Drž. prvenstvo deklet v lahki atletiki

Proi dan vodi Ilirija - Ulaga Ema (Atena) postavila nov jugosl. rekord na 800 m

Današnji dan je pokazal, da se tudi naša dekliška lahka atletika lepo razvija. Za državno prvenstvo, ki se je vršilo celo dopoldne na igrišču ASK Primorje, sta prijavila oba ljubljanska kluba, Atena in Ilirija, nad 70 tekmovalk, ki so se v lepih lahkoatletskih disciplinah borile za barve svojih klubov. Zaznamovati je velik napredek zlasti v kvantitativnem pogledu, kajti takega števila atletin pri nas doslej v resnici še nismo videli. Pa tudi kvaliteta bi bila še na višji stopnji, če bi imele atletinje priliko za trening; kajti atletinje Ilirije so že precej časa brez igrišča, one od Atene pa nimajo pravega tekašišča. So pa pokazala nekatera dekleta kljub temu prav čedne uspehe in je upati, da bodo te tekme prihodnje leto še na višji stopnji.

Občinstva ni bilo toliko, kakor bi želeli in kakor bi bilo za razvoj in napredek naše dekliške lahke atletike potrebno. Čas je bil res precej neprimeren, kajti tako zgodaj ne hodijo ljudje na prireditve, vendar bi jih vseeno bilo lahko nekoliko več. Tekme je organizirala Atena, ki je tudi pripravila igrišče. Sodniški zbor je izvršil svojo nalogo povsem zadovoljivo, samo še vedno je nekaj takih, ki ne vedo kaj je točnost, še manj pa kaj je dolžnost. Tu bo treba nekaj napraviti.

Danes so bili doseženi ti-le rezultati:

Tek na 60 m. Prijavljenih 67 (Ilirija 37, Atena 30), nastopilo jih je 55 (Ilirija 30, Atena 25). Plasiiranih 30 (Ilirija 18, Atena 12).

Točke: Ilirija 645, Atena 453. Najboljši rezultati: Kavčič Boža (Il.) 8.2, Bernik (A.) 8.5, Smerdu (Il.) 8.8.

Skok v višino. Prijavljenih 43 (Atena 25, Ilirija 18), nastopilo jih je 26 (18 od Atene, 8 od Ilirije). Plasiiralo se jih je 24 (16 od Atene, 8 od Ilirije).

Točke: Atena 501.5, Ilirija 337. Najboljši rezultati: Tratnikova (Il.) 1.40 m, Sket (A.), Pustišek, Babinek (Il.) 1.30 m.

Tek na 200 m. Prijavljenih 63 (Ilirija 33, Atena 27), nastopilo je 46 (Atena 23, Ilirija 23). Plasiiralo se jih je 31 (Atena 14, Ilirija 17). Najboljši rezultati: Kavčič (Il.) 29.2, Ulaga Ema (A.) 29.3, Oman (Il.) 29.6.

Točke: Atena 447, Ilirija 603. Stanje vseh točk: Ilirija 1585, Atena 1401.5.

Suvanje kroglice. Prijavljenih 8 (Atena, 2 Ilirija). Nastopilo jih je 5 (4 Atena, 1 Ilirija). Plasiirani 2 (obe od Atene). Najboljši rezultat je dosegla Bernikova (A.) z metom 9.58 m.

Točke: Atena 79.33, Ilirija 0.

Tek na 900 m. Prijavljenih 14 (9 Ilirija, 5 Atena). Nastopilo jih je 10 (6 Ilirija, 4 Atena). Plasiiranih 10 (6 Ilirija, 4 Atena).

Točke: Ilirija 196.35, Atena 180.165. Najboljši rezultati: Ulaga Ema (A.) 2:40.5, nov jugosl. rekord! Slapar Marija (Il.) 2:42.4, Ulaga Nada (A.) 2:48.4.

Točke: Ilirija 196.35, Atena 180.165.

Metanje diska: Prijavljenih 18 (13 Atena, 5 Ilirija). Nastopilo 15 (11 Atena, 4 Ilirija). Plasiirane 4 (3 Atena, 1 Ilirija). Najboljši rezultati: Bernik (A.) 28.97 m. Tratnik (Il.) 28.32 m. Bizjak (A.) 27.32 m.

Točke: Atena 102.620, Ilirija 36.665.

Končno stanje točk iz tekmovanja prvega dne: Ilirija 1818.015, Atena 1763.615.

Tekme se nadaljujejo danes ob 18 (6) na igrišču Primorja.

Sodniški zbor JLJAZ-e Ljubljana (službeno). Vsi v Ljubljani se nahajajoči sodniki morajo danes brezpogojno sodelovati na dekliškem državnem prvenstvu, ki se prične ob 18 (6) na igrišču ASK Primorja.

Občni zbor LNPZ

se je vršil včeraj v dvorani Delavske zbornice. Predsednik g. Ribaf ga je otvoril točno ob 9. Pozdravil je delegate, ki so se polnoštevilno odzvali vabilu in pa delegata JNZ g. dr. Pleša. Odposlana je bila udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju. Predsednik se je nato zahvalil časopisju, ki je objektivno poročalo o sportnih dogodkih. Poudarjal je željo sportnih krogov, da bi g. minister za telesno vzgojo naroda posredoval pri vladi za čim širšokrogovno podporo, sicer ni mogoče izvesti organizacije našega sporta.

V verifikacijski odbor so bili nato izvoljeni gg. dr. Planinšek, Kuret, Frankel in Kehlloak, ki so izmed 51 poverilnic dobili 50.

V debato, k poročilu LNPZ za l. 1933-1934, so se prijavili številni govorniki. Obravnavale so se razne znane zadeve, ki so vse poudarjale nezdružbe naše sportne razmere in prikazovale veliko nasprotstvo, ki vlada med Ilirijo in Primorjem. Dočim je g. Beletto bil za nezaupnico, je gosp. Kralj podprl veliko delo, ki ga je doprinesla uprava LNP v teku svojega delovanja. Poudarjal je, da je sedanja uprava prevzela ob svojem nastopu blaginjo z 390 Din pasive, sedaj pa je v tekočem letu izplačala na račun raznih podpor klubom 16.000 Din, za poškodbeni fond 12.000 Din, a sedanje premoženje znaša 18.000 Din. Število klubov se je zvišalo od 26 na 51, kar je jasen dokaz velikega napredka. V debato je posegel g.

dr. Planinšek, ki je ugotavljal, da je bilo dosedanje delo uprave ustrežajoče in da se je ne sme ovirati v njenem delu. Obenem je izrekel željo, da bi tudi mariborsko okrožje imelo zastopnika v JNZ. G. Slanovec (Jadran) je kritiziral veliko nasprotstvo med klubi in je pozival k sporazumu in složnemu delu.

Po zaključku debate je podal revizijsko poročilo g. insp. Zajc in je predlagal razrešnice s pohvalo, ki je bila sprejeta z 38:10 glasovi.

Ker je celokupni odbor odstopil, se je prešlo k volitvam novega odbora. Po odmoru je ponovno otvoril skupščino g. Ribaf in podal svojo ostavko radi osebnih razlogov in se zahvalil za sodelovanje in zaupanje. Zelo je novemu odboru čim več uspehov.

Predloženi sta bili 2 listi, kakor je bila izvoljena s tajnim glasovanjem lista A. z 38:11 glasovi. — Predsednik: dr. Köstl (Primorje); I. predsednik: Kuret (Hermes); II. predsednik: Kralj (Svoboda); I. tajnik: Stanoko (Primorje); II. tajnik: Novak (Mars); III. tajnik: Logar (Zalog); I. blagajnik: Setina (Primorje); II. blagajnik: Jugovec (Svoboda).

Odborniki: Petrič (Korotan Li.), Skrabar (Grafika), Kačar (Enakost), Dorčec (Slovan), ing. Debeljak (Primorje), Buljevič (Primorje), Slamič (Mars), Slanovec (Jadran), Malovrh (Svoboda), Kern (Korotan Kranj).

V nadaljevanju je vodil občni zbor namesto odsotnega predsednika I. podpredsednik Kuret, ki se je zahvalil za zaupanje in je izjavil, da bo tudi v bodoče vedno postopal v duhu pravi.

Obravnavale so se bodoče naloge novega odbora in se je sklenilo poslati JNS resolucije, ki vsebuje v splošnem razne ukrepe glede privatne inicijative in demokracije v sportu glede širše samouprave podzvez. Sodniška sekcija naj deluje v soglasju z JNS.

*

Zagrebski sport

Zagreb, 15. julija. b. Grafika (Zagreb): Grafika (Ljubljana) 6:1.

Zagreb, 15. julija. b. Concordia:Krajišnik (Banjaluka) 1:1.

Zagreb, 15. julija. b. Varšava:Belgrad (hazena) 4:2.

Belgrad, 15. jul. m. BSK : Tri zvezde (Apatin) 3:0 (0:0).

Sven Hedin zopet izpuščen?

Slavnega švedskega raziskovalca Svena Hedin, ki se nahaja na znanstvenem potovanju v notranji Kitajski, so ujele čete ustaškega generala Mačunginga. Sedaj so prišle iz Kažgarja še ne potrjene vesti, da se je Mačunging prepričal, da je Hedinova ekspedicija samo znanstvena značaja, ter je naročil svojim četam, naj izpuste Svena Hedin in njegove tovariše. Dva kitajska trgovca, prijatelja Mačunginga, sta odobrota, če bo potrebno, prepričala generala, da je Sven Hedin samo znanstveni raziskovalec in ga prosila, naj ga izpusti, ker uživa velik ugled.

Žrtve strele

Planina pri Rakeku, 14. julija.

Včeraj dopoldne je prav prijazno sijalo sonce. To priliklo so porabili Anton Ostank iz Planine, Anton Kolar iz Lipelj in Franc Homovec iz Grčarjeveca in so jo mahnil visoko v gozd, ki je že onstran državne meje v Italiji. Sli so za delom. Anton Ostank je namreč prodal nekaj lesa, ostala dva pa bi mu tesala prodani les. Opoldne pa je nastala strašna nevihta. Strela je udarila v visoko hojo in oplazila vse tri spodaj stoječe tako hudo in strašno, da je bil Franc Homovec na mestu mrtve, Anton Ostank je odletel do 6 metrov proč in si poškodoval nogo, pa je le še sam prišel domov, Antona Kolarja pa je strela po celi strani telesa tako obdelala, da so ga morali prenesti domov. Pokojni Homovec je oče štirih otrok, najmlajši je star tri leta in pol. Bil je priden, skromen mož. Bog mu bodi milostljiv.

Ljubljanska kronika

Poročil se je včeraj v frančiškanski cerkvi v Ljubljani g. dr. Boris Premrov, pristav kr. banske uprave, z gđ. Majdo Šusteršičevo, hčerko blagajnika Mestne hranilnice ljubljanske v p. in lastnika trgovine M. Tičar. Kot pričr sta bila g. dr. Vladimir Vidmar, direktor čekovnega urada, in nevstin oče g. Anton Šusteršič. — Bilo srečno!

Počitniška kolonija, ki jo priredi mestna občina ljubljanska v Sv. Jakovu — Šiljevica pri Crikvenici, odide danes 16. t. m. zvečer s vlakom ob 18.25 preko Zagreba na Sušak, jutri zjutraj pa z ladjo do sv. Jakova. Na počitnice odide 60 otrok, med njimi tudi 10 gostov iz Korotana. Voščimo jim lepih solnčnih dni, da se razvedre in okrepe ter prinesejo s seboj nazaj najlepše spomine na naš sinji solnčni Jadran.

Mariborski drobiž

Maribor, 15. julija.

Smrt na motorju. Tragična nesreča se je dogodila sinoči ob 8 na lepi dravski cesti blizu Vuzenice ter zahtevala življenje 30 letnega tovarniškega čuvaja Josipa Dörflerja iz Maribora. Vozil se je na motornem kolesu v družbi Adolfa Ortana iz Dravograda v Maribor. V bližini Vuzenice je vozač prenapet pritiskal na zavoro. Sunk, ki je sledil prenapetemu zaviranju, je oba vozača vrgel s kolesa. Dörfler je priletel s tako silo na trdo kamenito cesto, da si je na treh mestih razbil lobanjo ter je obelzel na mestu mrtve. Ortan je dobil le lažje poškodbe. Nesreča je vzbudila pri znanih pokojnega Dörflerja, pri katerih je bil zelo priljubljen, splošno sočutje.

Veriga zmečkala nogo. V tekstilni tovarni Ehrlich se je ponesrečil tkalec Maks Novak. 150 kg težka veriga ga je udarila po nogi ter mu zdrobila stopalo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Smrt kosi. Umrla sta v Mariboru: Weigert Adelina, 28 letna hči bivšega trgovca; Vinko Planinc, znani mariborski gostilničar iz Dravske ulice, star 56 let. Naj počivata v miru!

Pred nakupom si ogledite veliko razstavo otroških in igračnih vozikov, stolic, holenderjev, malih dvokoles triciklov, živalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne »TRIBUNA« F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4. Najnižje cenel — Cenik franko.

Knjižico

celjske mestne ali krške občinske zamenjam za knjižico Kmetijske ljubljanske okolice. Ponudbe pod »K. C. K. 75.000« št. 7742 upravi »Slovenec« (d)

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Potreba agrarne reforme. Ogrska se nahaja še vedno v stari dobi graščakov. Ta država ima 18.400.000 ha obdelane zemlje, od katere pripada skoraj ena četrtna veleposelnostnikom. Najmanj 2½ milijona kmetijskih prebivalstva je brez posestve in mora opravljati še tako, oziroma je navezana na sramotno plačano kmetijsko delo.

Zadnja poročila

Rusija vstopi v Zvezo Narodov

London, 15. jul. TG. »Times« poročajo iz Zeneve, da imajo na tajništvu Zveze narodov vtis, da bo sovjetska Rusija v teku 14 dni zaprosila za vstop v Zvezo narodov. Ker je pri londonskih pogajanjih med Barthoujem in angleško vlado Anglija izjavila, da ne oporeka vstopu Rusije v Zvezo narodov, je že danes gotovo, da bo njena prošnja ugodno rešena.

Iz Nemčije

Berlin, 15. julija. m. Podkanceler von Papen je v soboto ponovno skušal priti do predsednika Hindenburga in je zato vložil prošnjo. Na svojo prošnjo ni dobil nobenega odgovora. Vse kaže, da je Hitlerju mnogo na tem, da prepreči, da bi Papen sporočil Hindenburgu svoje želje. Papen je v resnici jetnik nemške vlade. Njegovo vilo strazijo detektivni noč in dan. Potovanje iz Berlina Papenu sicer ni prepovedano, toda na vsaki poti bi ga spremljalo 10 detektivov. Zaradi tega Papen redko zapušča svojo vilo, obiskov pa ne sprejema in že vsakomur, ki hoče s Papenom govoriti, povedo detektivji, da Papen ne želi obiskov.

Stavka v Ameriki

Pariz, 15. julija. AA. Listi posvečajo veliko pozornost generalni stavki, ki izbruhne jutri v velikem ameriškem mestu San Francisco. Listi naglašajo, da je to prva splošna stavka v Zedinjenih državah Severne Amerike. San Francisco šteje zdaj z okoliško poldrugi milijon prebivalcev, in je na drugem mestu med severno-ameriškimi pristanišči. Stavka bo izbruhnila zaradi spora med delavci in delodajalci o višini mezd. V zvezi s proglasitvijo stavke je zavladala v San Franciscu prava panika med prebivalstvom, ki se boji, da bo prihodnje dni brez živil. Mnogi so že zapustili mesto in se napotili na deželo. Po poročilih iz San Franciscu bodo skušali delavci preprečiti vsak dovoz živil v mesto. Govore celo, da hočejo komunisti porušiti mostove in železniške proge in da nameravajo izropati vse večje trgovine in bogataše. Hoteli so že obvestiti svoje goste, da za stavke ne bodo mogli deliti hrane. Oblasti so izdale vse potrebne varnostne ukrepe. V San Franciscu še vedno traja stavka obalnega delavstva, a stavka se je pričela že 9. maja. Danes so se jim pridružili še drugi delavci. Število stavkovalcev znaša sedaj 34.000. V splošno stavko pa bo stopila vsega 110.000 delavcev.

Poljska za naš turizem

Belgrad, 15. julija. m. Tukajšnji poljski poslanik dr. Schwarzburg-Günther je podpisal včeraj turistično konvencijo med našo državo in Poljsko. Pri izmenjavi note o tej konvenciji je poljski poslanik izjavil, da so se doslej zelo težko dobili v Poljski potni listi za potovanja v inozemstvo, ker so hoteli s tem preprečiti odtok denarja. Potni list je stal skoro 500 zlotov, kar znaša v naši valutni okrog 4500 Din. Zaradi podpiranja turizma, posebno v prijateljskih državah, je poljska vlada znizala to takso za štiri petine.

Naša pogajanja z Madjari

Belgrad, 15. jul. TG. Kot je »Slovenec« že poročal, se vršijo trenutno pogajanja med našo in madjarsko vlado v zvezi s priporočilom Zveze narodov, da naj Madjarska in Jugoslavija sami rešita spor, ki je bil predmet madjarske pritožbe v Ženevi. Pogajanja uspešno napredujejo in bodo v kratkem končana. Obe državi nameravata podpisati protokol, s katerim bosta uredili nekatera upravná vprašanja, predvsem podaljšanje brezcarinskih ugodnosti za dvodelastnike na jugoslovansko-madjarski meji. Tudi glede obnašanja obmejne stražne osebja bo imenovani protokol vseboval jasne smernice, tako da bo tudi na tej meji vpleten trikratni poziv straže pred streljanjem, medtem ko je bil do sedaj v veljavi na obeh straneh samo enkratni poziv.

Belgrad, 15. jul. m. Tu se je ustanovil klub sportnih poročevalcev, v katerega so se vpisali sportni poročevalci našega dnevnega časopisa.